

Afdeling Directie Middelen
Steller T. Diikstra
Onderwerp Behandeling collegebrief 'Voorbereiding begroting 2013'

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon Bijlage(n) - Ons kenmerk **BD 12.3008983**
Datum **2 2 MRT 2012** Uw brief van 12-3-2012 Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

In de raadscommissie Financiën & Veiligheid van 7 maart 2012 is de collegebrief "voorbereiding begroting 2013" (BD12.2960541) besproken. Naar aanleiding van de discussie in de raadscommissie is de collegebrief geagendeerd voor uw raadsvergadering van 28 maart 2012.

Voor de behandeling van de collegebrief in de raad heeft de voorzitter van de raadscommissie Financiën en Veiligheid een notitie opgesteld, waarin de belangrijkste punten worden genoemd uit de discussie in de raadscommissie. Hij heeft ons college verzocht hier een reactie op te geven. Het gaat om de volgende punten:

- Tijdigheid / proces;
- Risicomanagement / weerstandsvermogen;
- Taxatie van de situatie;
- Politieke keuzes.

In deze brief gaan we op de bovenstaande punten in.

Tijdigheid / proces

De begroting 2012 is vastgesteld op 9 november 2011. Na het vaststellen van de begroting 2012 hebben zich ontwikkelingen voorgedaan die effect hebben op het financiële beeld van de gemeente. Verschillende leden van de raadscommissie hebben hier opmerkingen over gemaakt, vooral omdat de begroting pas drie maanden geleden door uw raad is vastgesteld. Hieronder geven we aan hoe de begroting 2012 tot stand is gekomen.

De begroting wordt opgesteld op basis van de cijfers die op dat moment beschikbaar zijn. Dit geldt voor de verwachte tekorten en voor de risico inschatting. De risico inschatting van dat moment bepaalt dus het benodigde weerstandsvermogen in de begroting 2012.

Bij het opstellen van de begroting was bekend dat we te maken zouden krijgen met de gevolgen van de economische crisis. In de najaarsnota hebben we op dit risico gewezen. De financiële vertaling van de economische crisis kon op dat moment nog niet worden gemaakt. Daarvoor zijn de onzekerheden door de crisis te groot. We zijn hierbij ook afhankelijk van landelijke ontwikkelingen.

We hebben toen nadrukkelijk gekozen voor een balans tussen het financieel beleid enerzijds en het continueren van investeringen in de stad anderzijds. Gelet op de toegenomen risico's hebben we in de begroting 2012 de financiële buffers versterkt. De ratio van het weerstandsvermogen in de begroting kwam uit op 0,84. Dit lag boven het ambitieniveau van 0,8. In geld uitgedrukt was deze extra buffer 12 miljoen euro. We hebben ervoor gekozen deze extra buffer niet af te romen en aangegeven dat we op langere termijn willen groeien naar een ratio van 1. De actuele economische ontwikkelingen bewijzen dat dit een terechte keuze was.

Risicomanagement / weerstandsvermogen

Tijdens de raadscommissievergadering is gevraagd naar de stand van zaken van het risicomanagement binnen de gemeente Groningen. Daarnaast is in de commissie opgemerkt dat beter risicomanagement leidt tot een verlaging van het benodigd weerstandsvermogen. In de notitie van de voorzitter van de raadscommissie Financiën en Veiligheid is deze opmerking vertaald in de vraag "Is de grote behoefte aan weerstandsvermogen te wijten aan tekortschietend risicomanagement".

Deze vraag moeten we ontkennend beantwoorden. We hebben de afgelopen periode juist goede stappen gezet in de verbetering van risicomanagement en het risicobewustzijn van onze medewerkers. Dit wordt ook door de accountant geconstateerd bij de interim controle van 2011.

Wij zijn van mening dat we de toename van de risico's niet hadden kunnen voorkomen met beter risicomanagement, vooral omdat de oorzaak van de toename vooral in de economische recessie zit. Door middel van goed risicomanagement proberen we de effecten juist zoveel mogelijk te beperken.

We hebben u aangeboden om in een workshop rondom de rekening nader met u te spreken over het risicomanagement. Hierbij kunnen we dieper ingaan risicomanagement en de actualisatie van het weerstandsvermogen in de rekening 2011.

Hieronder geven we een toelichting op de stappen die we de afgelopen periode hebben gezet in de verbetering van het risicomanagement, zowel in het identificeren als het beheersen van risico's.

In juni 2011 is de nieuwe Kadernota Weerstandsvermogen en risicomanagement vastgesteld (risicoboxenmethode en berekening via bandbreedtes). Door de organisatie worden bij begroting, rekening en tussentijdse rapportages de risico's gemeld die van invloed zijn op het weerstandsvermogen en de uit te voeren acties/beheersmaatregelen. Op deze wijze is er continu aandacht voor risico's en kan hierop worden gestuurd. Concerncontrol beoordeelt de inschatting van de risico's en de bijsturingmaatregelen kritisch en is hierover periodiek in gesprek met de organisatie.

In het afgelopen jaar hebben we geïnvesteerd in de opleiding van medewerkers. Daarbij is opnieuw aandacht geweest voor het belang van risicomanagement, het vroegtijdig signaleren van ontwikkelingen die kunnen leiden tot risico's en de wijze waarop de risico-inschatting plaats dient te vinden.

Voor de grote projecten hebben we een assistent-controller aangesteld die, samen met de concerncontroller, de concerncontrol op deze projecten uitvoert. Daarnaast herzien we met ingang van 2011 de sleutelprojecten elk jaar en rapporteren we driemaal per jaar over de sleutelprojecten met betrekking tot de voortgang van risico's en financiën.

Bij de rekening 2011 actualiseren we risico's en het benodigde weerstandsvermogen. Daarbij starten we ook met een meerjarige doorkijk van het benodigd en beschikbare weerstandsvermogen. We kunnen dan beter anticiperen door middel van beheersmaatregelen of aanvulling van het weerstandsvermogen in meerjarenperspectief.

In 2011 zijn meerdere second opinions uitgevoerd. Hiermee krijgen we een beter beeld of onze inschatting van de risico's juist is en welke maatregelen we kunnen nemen ter beheersing van de risico's. Second opinions zijn uitgevoerd voor Meerstad, Grote Markt Oostzijde (bouwconstructie, eerste concept algemene voorwaarden aanbesteding, kostenramingen bestek Forum, fietsenstalling en parkeergarage) en voor de Eemskanaalzone (definitief ontwerp). En dit jaar laten we een second opinion uitvoeren op onder andere de RegioTram (Businesscase, DBFMO-overeenkomst, outputspecificaties). Ook de stresstest, die momenteel in voorbereiding is, draagt bij aan ons risicomanagement.

Taxatie van de situatie

In de commissie is opgemerkt dat de gemeente Groningen dicht bij een artikel twaalf status is. Dit is niet het geval. Een belangrijk gegeven hierbij is, dat er binnen de begroting van de gemeente voldoende flexibiliteit gevonden kan worden om de gesignaleerde tekorten op te vangen en het weerstandsvermogen te versterken. Om een beeld te geven: de in de collegebrief 'Vorbereiding begroting 2013' aangegeven afwijking van 33 miljoen euro ten opzichte van de begroting is 4% van het totaal aan begrote lasten voor 2012. Daar komt bij dat er bij verschillende projecten en beleidsmaatregelen keuzes mogelijk zijn in (het niveau van) de uitvoering. Daarmee hebben we voldoende flexibiliteit in de begroting op basis waarvan we politieke keuzes maken om de tegenvallers op te kunnen vangen. Dit wil overigens niet zeggen dat alle flexibiliteit 'gemakkelijk' ingezet kan worden. Inzet van flexibiliteit kan ten koste gaan van het voorzieningenniveau in de stad.

De flexibiliteit in de begroting is een belangrijk onderdeel van de stresstest die we in samenwerking met de accountant gaan uitvoeren op de meerjarenbegroting.

Politieke keuzes

Bij het raadsvoorstel Meerstad (RO 11.2872651) zijn we al ingegaan op de oplossingsrichtingen waarmee we de begroting 2013 sluitend kunnen maken. Dit waren:

- de ruimte in het gemeentelijk weerstandsvermogen;
- de resterende middelen in de reserve 'voorzieningen Meerstad';
- de beschikbare middelen uit de indirecte verkoopopbrengst van Essent;
- de ruimte in de risicobuffer 2011-2014;
- de ruimte in het meerjarenbeeld vanaf 2015;
- het ruilen van incidentele middelen (zoals de voorziening Meerstad) met structurele middelen;
- sturen op vrijval; heroverwegen inzet ISV-middelen;
- heroverwegen (grote) projecten;
- aanvullende bezuinigingen;
- verhogen inkomsten en belastingen.

We hebben opdracht gegeven deze oplossingsrichtingen uit te werken. Graag vernemen we uw opvattingen over de genoemde oplossingsrichtingen, zodat we deze kunnen meenemen in de verdere voorbereiding van de begroting 2013. In de voorjaarsbrief komen we nader op de oplossingsmogelijkheden terug.

Planning begroting 2013

Voor de volledigheid geven we u hieronder de planning van de begroting 2013.

- 28 maart 2012 brief voorbereiden begroting 2013 in raad;
- 29 mei 2012 Vaststellen voorjaarsbrief door college;
- 20 juni 2012 Bespreken voorjaarsbrief in Raadscommissie F&V;
- 27 juni 2012 Voorjaarsdebat in raad;
- 2 oktober 2012 Vaststellen begroting 2013 in college;
- 5 oktober 2012 Verzenden begroting 2013 aan raad;
- 7 november 2012 Begrotingscommissies begroting 2013
- 14 november 2012 Begroting 2013 in raad.

We hopen u hiermee voor dit moment voldoende te hebben geïnformeerd.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.P. (Peter) Rehwinkel

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys